

แนวทางปฏิบัติเพื่อการประหยัดน้ำ ระยะสั้น

เป็นแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ง่ายในการประหยัดน้ำภายในหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งจะช่วยบรรเทาปัญหาวิกฤติการขาดแคลนน้ำ รวมถึงสร้างความเสมอภาคระหว่างภาคส่วนต่างๆ ในการลดปริมาณการใช้น้ำ เป็นการปลูกฝังค่านิยมร่วมกันในการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพและรู้คุณค่า รวมถึงช่วยลดค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้น้ำอย่างไม่เหมาะสมได้อีกด้วย จึงควรกำหนดให้มีตัวชี้วัด (Key Performance Index: KPI) “ระดับความสำเร็จของการดำเนินมาตรการประหยัดน้ำ” เป็นหนึ่งในกรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการต่อไป โดย

๑. ให้หน่วยงานภาครัฐดำเนินมาตรการประหยัดน้ำ เพื่อช่วยบรรเทาปัญหาวิกฤติการขาดแคลนน้ำ รวมถึงสร้างความเสมอภาคระหว่างภาคส่วนต่างๆ ในการลดปริมาณการใช้น้ำลง
๒. ให้สำนักงาน ก.พ.ร. กำหนดให้ “ผลการประหยัดน้ำ” เป็นตัววัดประสิทธิภาพของปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้บริหารระดับสูงของทุกหน่วยงาน รวมถึงรัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานตุลาการ หน่วยงานรัฐสภา และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙
๓. ให้สำนักงาน ก.พ.ร. และ กรมทรัพยากรน้ำ ร่วมกันพิจารณากำหนดเกณฑ์ที่จะใช้สำหรับการประเมินผล
๔. ให้กรมทรัพยากรน้ำ เป็นเจ้าภาพหลักในการติดตามผลและรายงานผลให้คณะรัฐมนตรีทราบ

แนวทางลดปริมาณการใช้น้ำ

๑. สํารวจตรวจสอบการรั่วไหลของน้ำอย่างง่าย เพื่อลดการสูญเสียน้ำอย่างเปล่าประโยชน์ โดย
  - ก) ตรวจสอบท่อน้ำรั่วภายในหน่วยงาน ด้วยการปิดก๊อกน้ำทุกตัวภายในหน่วยงาน หลังจาก que ทุกคนกลับบ้านแล้ว (หรือเวลาที่แน่ใจว่าไม่มีผู้ใช้น้ำระยะหนึ่ง) จดเลขมาตรวัดน้ำไว้ หากเลขมาตรวัดน้ำเคลื่อนที่โดยที่ยังไม่มีใครเปิดน้ำใช้ ให้เรียกช่างมาตรวจซ่อมทันที
  - ข) ตรวจสอบชักโครกว่ามีจุดรั่วซึมหรือไม่ โดยให้ลองหยดสีผสมอาหารลงในถังพักน้ำ แล้วสังเกตดูคอห่าน หากมีน้ำสีลงมาโดยที่ไม่ได้กดชักโครก ให้รีบจัดการซ่อมแซม
๒. รณรงค์สร้างจิตสำนึกในการประหยัดน้ำ เช่น
  - ก) ไม่เปิดน้ำไหลตลอดเวลาขณะล้างหน้า เพราะจะสูญเสียน้ำโดยเปล่าประโยชน์ นาทีละหลายๆ ลิตร
  - ข) ไม่ทิ้งเศษอาหาร กระดาษ สารเคมีทุกชนิด ลงในชักโครก เพราะจะสูญเสียน้ำปริมาณมากจากการชักโครกเพื่อไล่สิ่งของดังกล่าวลงท่อ
๓. ใช้สบู์เหลวแทนสบู์ก้อนเมื่อต้องการล้างมือ เพราะการใช้สบู์ก้อนล้างมือจะใช้เวลามากกว่าการใช้สบู์เหลว ทำให้สิ้นเปลืองน้ำมากกว่า แต่การล้างมือด้วยสบู์เหลวที่เข้มข้น ก็จะใช้ใช้น้ำมากกว่าการล้างมือด้วยสบู์เหลวที่ไม่เข้มข้น
๔. ไม่ทิ้งน้ำดื่มที่เหลือในแก้วโดยไม่เกิดประโยชน์อันใด อาจนำไปใช้รดน้ำต้นไม้ ใช้ชำระพื้นผิว หรือใช้ชำระความสะอาดสิ่งต่างๆ ได้ เป็นต้น
๕. ควรใช้เหยือกน้ำกับแก้วเปล่าในการบริการน้ำดื่ม และให้ผู้ที่ต้องการดื่มรินน้ำดื่มเอง และควรดื่มให้หมดทุกครั้ง

๖. ล้างจานในภาชนะที่ซังน้ำไว้ จะประหยัดน้ำได้มากกว่าการล้างจานด้วยวิธีที่ปล่อยให้ไหลจากก๊อกน้ำตลอดเวลา

๗. การล้างรถยนต์

ก) ไม่ควรใช้สายยางและเปิดน้ำให้ไหลตลอดเวลาขณะล้างรถ เพราะจะใช้น้ำมากถึง ๔๐๐ ลิตร แต่ถ้าล้างด้วยน้ำและฟองน้ำในกระป๋องหรือภาชนะบรรจุน้ำ จะลดการใช้น้ำได้มากถึง ๓๐๐ ลิตร ต่อการล้างหนึ่งครั้ง

ข) ไม่ควรล้างรถบ่อยครั้งจนเกินไป เพราะนอกจากจะสิ้นเปลืองน้ำแล้ว ยังทำให้เกิดสนิมตัวถังได้ด้วย

๘. การรดน้ำต้นไม้

ก) ใช้ Sprinkler หรือ ฝักบัวรดน้ำต้นไม้แทนการฉีดน้ำด้วยสายยาง จะช่วยประหยัดน้ำได้มากกว่า

ข) ไม่ควรรดน้ำต้นไม้ตอนแดดจัด เพราะน้ำจะระเหยหมดไปเปล่าๆ แต่ควรรดน้ำต้นไม้ในตอนเช้าที่อากาศยังเย็นอยู่ ซึ่งการระเหยจะต่ำกว่า ช่วยให้ประหยัดน้ำได้มาก

๙. นำหลักการ ๓ R คือ การลดใช้น้ำ (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) การนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) มาปรับใช้ตามความเหมาะสมกับหน่วยงาน

แนวทางปฏิบัติเพื่อการประหยัดน้ำ ระยะยาว

๑. รมรณรงค์ ส่งเสริม และปลูกฝังค่านิยมการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพและรู้คุณค่า รวมทั้งสร้างพฤติกรรมกรรมการประหยัดน้ำ

๒. ออกแบบและติดตั้งระบบน้ำให้สามารถใช้ประโยชน์จากการเก็บและจ่ายน้ำตามแรงโน้มถ่วงของโลก เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้พลังงานไปสูบล้างและจ่ายน้ำภายในอาคาร

๓. กรณีที่อุปกรณ์ชำรุด จำเป็นต้องเปลี่ยนใหม่ ควรพิจารณาจัดหาอุปกรณ์ที่ประหยัดน้ำทดแทน เช่น ก๊อกประหยัดน้ำ ชักโครกประหยัดน้ำ ฝักบัวประหยัดน้ำ หัวฉีดประหยัดน้ำ เป็นต้น

๔. ติดตั้ง Aerator หรือ อุปกรณ์เติมอากาศที่หัวก๊อก เพื่อช่วยเพิ่มอากาศให้แก่ น้ำ ที่ไหลออกจากหัวก๊อก ลดปริมาณการไหลของน้ำ ช่วยประหยัดน้ำ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกิดการปลูกฝังค่านิยมการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพและรู้คุณค่า
๒. บุคลากรมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เกิดการประหยัดน้ำมากยิ่งขึ้น
๓. หน่วยงานภาครัฐสามารถประหยัดงบประมาณ ช่วยลดค่าสาธารณูปโภคด้านการใช้น้ำลงอย่างคุ้มค่า
๔. ลดความต้องการใช้น้ำในภาพรวม สร้างภูมิคุ้มกัน ป้องกันปัญหาการขาดแคลนน้ำในระยะยาว

กลไกบริหารจัดการ

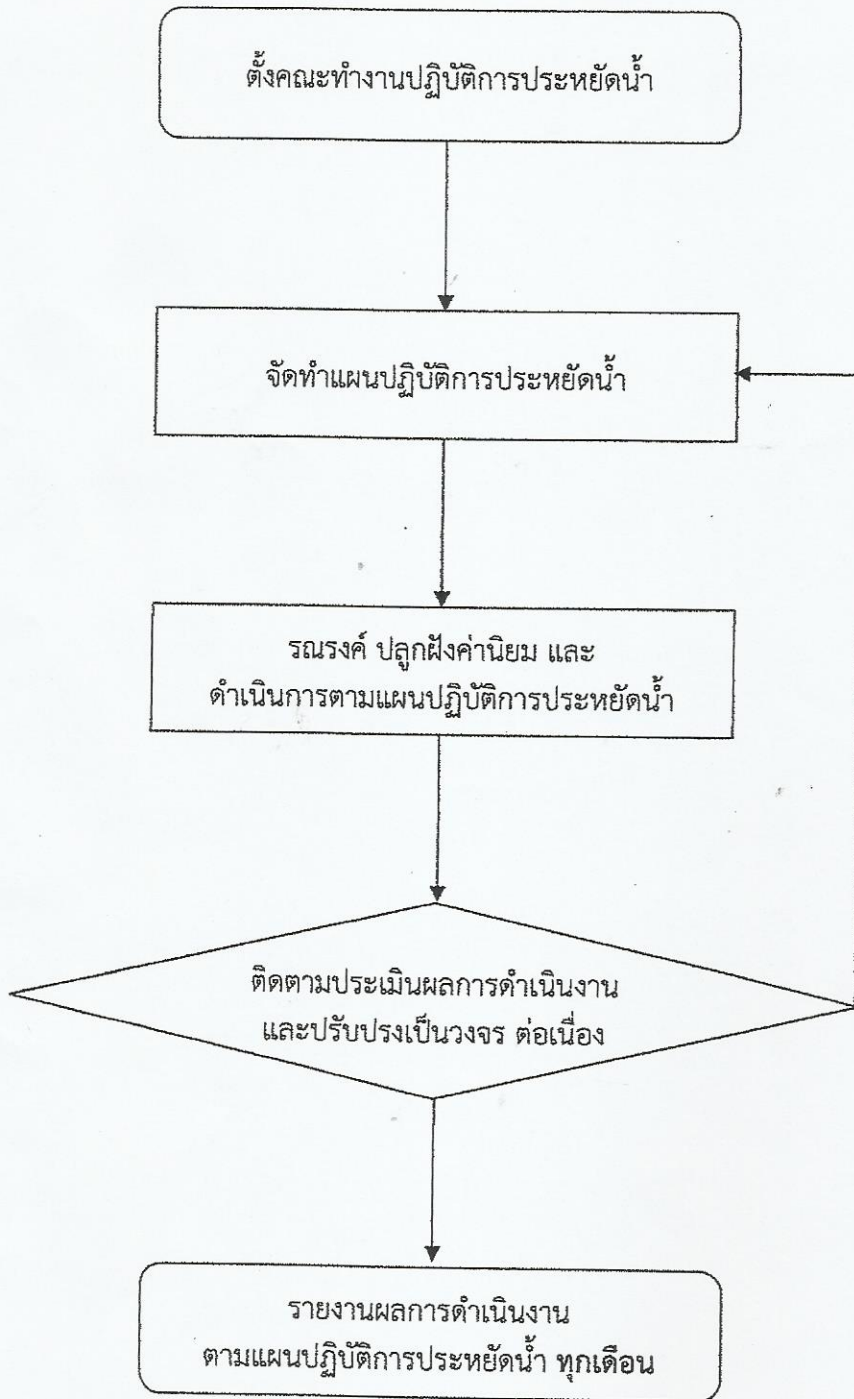
ระดับนโยบาย :

หน่วยงานภาครัฐทุกแห่ง จัดตั้ง “คณะทำงานปฏิบัติการประหยัดน้ำ” ซึ่งกำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานเป็นประธาน และมีผู้ปฏิบัติในทุกระดับ ร่วมเป็นคณะทำงาน เพื่อทำหน้าที่กำกับ ดูแล และประเมินผลการประหยัดน้ำของแต่ละหน่วยงาน และให้รายงานผลการประหยัดน้ำ ส่งให้กรมทรัพยากรน้ำ ทุกเดือน

ระดับปฏิบัติ :

กรมทรัพยากรน้ำ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ร่วมกับ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมชลประทาน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมประชาสัมพันธ์ การประปานครหลวง การประปาสวนภูมิภาค องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา รมรณรงค์และให้คำแนะนำวิธีการประหยัดน้ำกับส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งภาคเกษตรกรรม ภาคธุรกิจ ภาคอุตสาหกรรม และประชาชนทั่วไป

กระบวนการปฏิบัติการประหยัดน้ำในหน่วยงานภาครัฐ

“น้ำคือชีวิต เป็นพันธกิจของทุกคน”